
Fakta om Nationalbankens udlånsundersøgelse

Nationalbankens udlånsundersøgelse er en kvalitativ statistik, som supplerer de eksisterende kvantitative statistikker for kreditinstitutternes faktiske udlån og renter. I undersøgelsen vurderer kreditchefene i de største penge- og realkreditinstitutter ændringer i låneudbud og -efterspørgsel samt betingelserne på lån over det seneste kvartal og forventede ændringer i det kommende kvartal.

Udlånsundersøgelsens resultater bidrager til en øget forståelse af det danske kreditmarked bl.a. ved at belyse ændringer i institutternes kreditpolitik og lånebetingelser.

Undersøgelsen er kvartalsvis, og de første resultater foreligger for 4. kvartal 2008.

Udlånsundersøgelsens formål og anvendelse

Nationalbankens udlånsundersøgelse er inspireret af tilsvarende udenlandske undersøgelser bl.a. foretaget af Federal Reserve Bank, Bank of Japan, Den Europæiske Centralbank, Bank of England og Norges Bank.

Undersøgelserne har vist sig at have brede anvendelsesmuligheder. Centralbankerne anvender dem som et led i pengepolitiske analyser og til vurdering af den finansielle stabilitet. Uden for centralbankerne viser bl.a. analytikere, forskere og medier stor interesse for dem, og resultaterne anvendes som et led i fortolkningen af udviklingen i BNP-vækst, inflation, investeringer og udlån. Desuden er undersøgelsens resultater af interesse for den finansielle sektor i forbindelse med benchmarking og analyser. Indførelsen af den danske undersøgelse giver samtidig mulighed for at sammenligne kredittilstanden på det danske marked med udlandets.

Spørgeskemaer

Nationalbankens udlånsundersøgelse foretages ved brug af spørgeskemaer, som hvert kvartal besvares af kreditchefene i de deltagende institutter. Undersøgelse består af to spørgeskemaer: ét som dækker udlån til erhvervsvirksomheder, og ét som dækker udlån til private. Derudover kan undersøgelsen fra tid til anden blive suppleret med temaspørgsmål, som omhandler aktuelle emner. Det kunne fx være udviklingen i boliglån eller de finansielle markeders indflydelse på institutternes kreditpolitik. De to standardspørgeskemaer for henholdsvis erhverv og private består hvert af fem spørgsmål: 1) Ændring i institutternes kreditpolitik, 2) Faktorer der bidrager til ændringerne i kreditpolitikken, 3) Ændringer i institutternes lånebetingelser og vilkår, 4) Ændringer i udlånsefterspørgslen fra henholdsvis nye og eksisterende kunder og 5) Ændringer i nedskrivninger og tab. Spørgsmålene skal besvares for udviklingen i dette kvartal sammenlignet med det foregående og for forventningerne til det kommende kvartal. For hvert spørgsmål er der fem besvarelsesmuligheder for udviklingen i henholdsvis dette kvartal og kommende kvartal. Besvarelsesmulighederne er: strammet en del, strammet lidt, uændret, lempet lidt og lempet en del. Institutterne svarer således i ændringer fra kvartal til kvartal frem for absolutte niveauer. Spørgeskemaerne er tilgængelige på www.nationalbanken.dk.

Population

Populationen består af pengeinstitutterne i Finanstilsynets gruppe 1 og 2 (hvilket i 2008/09 svarer til de 16 største danske pengeinstitutter) samt de fem største realkreditinstitutter. Populationen dækkede i

2008 74 pct. af udlånet til private og 84 pct. af udlånet til erhverv. Dækningen er en anelse højere end i tilsvarende undersøgelser i udlandet. Resultaterne offentliggøres for hele populationen, for pengeinstitutterne i gruppe 1 og 2 samt for realkreditinstitutterne. Populationen justeres én gang årligt forud for undersøgelsen for 2. kvartal.

Data

Ved offentliggørelsen vægtes institutternes svar med deres andel af det samlede udlån¹. Vægtene justeres én gang årligt i forbindelse med fastlæggelsen af populationen og beregnes ud fra institutternes beholdninger i april.

Til præsentation af data beregnes et nettotal for hvert spørgsmål. Dette gøres ved at tildele hver af de fem svarmuligheder en værdi. Svarmulighederne tildeles følgende værdier: *strammet en del* = -100, *strammet lidt* = -50, *uændret* = 0, *lempet lidt* = +50 og *lempet en del* = +100. Nettotallet for spørgsmålet beregnes ved at summere produkterne af institutternes vægt og værdien af deres svar som vist nedenfor.

$$Nettotal = \sum s_i \cdot v_i$$

hvor s_i er værdien af institut i 's svar og v_i er institut i 's vægt. Skalaen går dermed fra -100 til +100. Et negativt nettotal svarer til, at institutterne samlet set har strammet kreditpolitikken, således det er blevet sværere at opnå lån, mens et positivt nettotal betyder, at institutterne samlet set har lempet kreditpolitikken. Fx vil nettotallet være +(-)100, hvis alle institutter svarer, at kreditpolitikken er lempet (strammet) en del.

¹ Det samlede udlån tages fra Nationalbankens balance- og strømstatistik. I statistikken er institutternes udlån angivet i ultimobeholdningerne for hver måned, mens det udlån, der fokuseres på i udlånsundersøgelsen hovedsageligt er institutternes nyudlån hvert kvartal. Da institutternes andel af det samlede udestående udlån er nogenlunde konstant over tid, antages det, at ultimobeholdningerne er brugbare i vægtingen af institutternes besvarelser.